

NACIONALNI PARK RISNJAK – 50 GODINA

Naslov je to nove luksuzno opremljene monografije koju je prigodom obilježavanja jubilarne 50. obljetnice Nacionalnog parka Risnjak, jedinog nacionalnog parka na području Primorsko-goranske županije, izdao Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje u suradnji s Javnom ustanovom NP Risnjak 2003. godine. Uz čitke i širokom krugu čitatelja pristupačne i sažete tekstove, ilustrirane atraktivnim fotografijama, “priča o Risnjaku” znalački je ispričana i zasigurno će mnoge, u čijim se rukama nađe ova knjiga, potaknuti da otkriju sve ljepote ovog zaštićenog objekta prirode u sjeverozapadnom kutku Gorskog kotara.

Knjiga o risnjačkom parku podijeljena je u četiri zasebne cjeline. Kako su to u predgovoru istakli njegovi autori, prof. dr. sc. Mladen Črnjar, jedan od recenzentata knjige i Zlatko Komadina, dipl. ing., župan PG županije, uvodni dio knjige (str. 8–19) podsjeća na više od pola stoljeća institucionalizirane zaštite prirode u Hrvatskoj, s posebnim osvrtom na proglašenje Risnjaka nacionalnim parkom, prikazom vrijednosti zbog kojih je zaštićen te podacima iz prostornih planova. Na kraju tog dijela predstavljena je sama Javna ustanova NP Risnjak kojoj pripada vodeća uloga u provedbi same zaštite. Ono što je do sada bilo manje poznato je da su kroz minulih pola stoljeća djelovanja parka njegovu upravu vodila samo četiri čovjeka, sve redom šumarnici i to:

Aleksandar Vernak, dipl. ing. šum. (1954–1965), Cvjetko Štanfelj, dipl. ing. šum. (1966–1977), Josip Mrle, šum. tehn. (1978–1980) te sadašnji ravnatelj Ivan Malnar, dipl. ing. šumarstva, koji ovih dana kao rijetko koji čelni čovjek na funkciji ravnatelja nekog zaštićenog objekta prirode navršava punih 25 godina kontinuiranog rada (1981–2005) na toj dužnosti.

Najopsežniji dio knjige (str. 20–41) posvećen je prirodnim značajkama parka, od geoloških, geomorfoloških, klimatskih i hidrografskih značajki do značajki biljnog i životinjskog svijeta, značajki gljiva i vegetacijskom fenomenu ponikava. Posebnost ovih opisa proizlazi iz činjenice da je njime po prvi puta obuhvaćen širi prostor hrvatskog Snježnika (1506 m) na zapadu te izvorišni dio Kupe (313 m) s dolinama potoka Krašićevice i Sušice, novim sastavnicama parka nakon njegova proširenja 1997. g. od ranijih 3200 ha na sadašnjih 6400 ha.

Treći dio monografije (str. 45–47) obrađuje stanovništvo i naselja. Proširenjem granice parka u njegov sastav ušlo je novih 13 atraktivnih naselja lociranih uz i iznad kanjonskog dijela Kupe, od kojih su nažalost neka ili potpuno napuštena ili pak u njima živi šaćica mahom ljudi treće životne dobi. Kako je to navedeno u monografiji, prostornim planom NP Risnjak dio tih naselja planiran je za obnovu i revitalizaciju.

Posljednji četvrti dio knjige Itinerari i poučne staze (str. 48–56) obrađuje tri odvojene skupine: gorsku skupinu Snježnik u sjeveroistočnom dijelu parka, središnji dio s hrptom Risnjaka te dolinu Kupe kao njegov sjeverozapadni dio. Taj će se dio zacijelo najviše sviđati svima onima koji odluče krenuti put risnjačkih vrhunaca, ali i atraktivnih lokaliteta o kojima se po prvi puta malo detaljnije piše u jednoj knjizi/vodiču o Risnjaku. Čitatelj će tako po prvi puta biti informiran gdje se nalaze i što predstavljaju Fratrovi dolci, bujična udolina Sušica, Velika ponikva tik vrhova Velikog i Malog Bukovca i dr. Uz sve pohvale autorima na ovoj vrijednoj publikaciji valja istaći da Bijele Stijene, kao najljepši i najdivljiji greben okružen prašumom, više ne krasi stara jela “Kraljica šuma” (stradala od udara groma), kao i da je izgradnjom malog umjetnog jezera narušen prirodni krajobraz kod ulaza u Nacionalni park u Bijeloj Vodici (predstavljen slikom na str. 54).

Istaknimo na kraju da su tekstove za ovu knjigu napisali prof. dr. sc. Čedomir Benac, dipl. ing., mr. sc. Jelena Čanik, dipl. ing., Miljenko Gašparac, dipl. ing., te Marko Randić, dipl. ing. i mr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković, dipl. ing. kao urednici knjige. Grafičko oblikovanje potpisuje Mladen Stipanović, a grafičko pripremu, prijelom i tisak Digital Point Rijeka.

Alojzije Frković

